

Diskussion kring mobila förskolor

Bakgrund

Tyresö kommun har haft kontakter med Helianthus Mobila Förskolor AB (HMF), som besökt kommunen och presenterat sitt koncept med mobila förskolor. Idag finns mobila förskolor i HMF:s regi i ett antal kommuner i Sverige och Norge. I Tyresös närhet finns mobila förskolor i drift i Huddinge och Botkyrka.

Målet med den mobila förskolan är i första hand pedagogiskt. Man utgår från forskning som visar att verksamhet som bedrivs ute i naturen ger positiva resultat för inläringen samt för hälsan hos både barn och pedagoger. Skillnaden jämfört med till exempel Ur och skur-konceptet är att man har tillgång till en buss och inte är tvungen att vara ute vid dåligt väder, då bussen lika gärna kan köra till biblioteket, ett museum, en simhall eller annan inomhusaktivitet i stället.

Den mobila förskolan utgår från en förskolebuss med plats för 22 barn och 3 pedagoger. Dessutom anställs en chaufför, som förutom att köra bussen ansvarar för städning, mathantering och fordonsunderhåll, samt medverkar som ”extra pedagog” i verksamheten.

I förskolebussen finns bilbarnstolar, kök, kylskåp, torkskåp, viloplatser och utrymme för personliga tillhörigheter. Bussen är konstruerad för att motsvara alla krav på säkerhet, teknik och miljö. HMF erbjuder även inventariepaketer och utbildning i mobil pedagogik.

Ekonomiska beräkningar

Uppgifterna nedan om vad det kostar med en mobil förskola och jämförelser med en vanlig, fast lokal kommer huvudsakligen från HMF.

Förskolebussar kan antingen köpas eller leasas. Inköp är vanligen mest ekonomiskt fördelaktigt. En buss kostar ca 2 980 000 kr att köpa in och har en avskrivningstid på 14år. Slitaget är lågt och de bussar som används idag rullar cirka 1500 mil per år. I ett leasingupplägg på 3-8 år med HMF:s leasingavtal blir månadskostnaden cirka 40 000 kr. Det betyder att lokalkostnaden per barn (22 st) hamnar på 1950 kr per barn inkl drivmedel, värme och el. Kommunen kan eventuellt få bättre leasingavtal på egen hand.

Inventarier till en komplett utrustad mobil förskola kostar 23 500 kr. med ett startpaket som är framtaget utifrån vad Huddinge-bussen har kommit fram till behövs efter 2 års verksamhet. Enligt HMF:s jämförelse kostar inventarier för 22 barn vid en fast förskola cirka 61 000 kr.

Jämförelser med anläggning av en helt ny fast förskola är svåra att göra. Anskaffningskostnaden av bussen ska i så fall jämföras mot alla kostnader som vid ett nybygge: markanskaffning, beredning av mark med avlopp och el, arkitektkostnader, byggjobbare och materialkostnader etc.

Att driva en Mobil Förskola är enligt HMF billigare än drift i en fast lokal. Det lägre priset beror på att busschauffören sköter vaktmästartjänst, städning och matservering. Maten tas då från en fast förskola. Kostnaderna för materialåtgång och slitage på lokal blir naturligt låga då barnen leker utomhus och mestadels med naturligt material ute under större delen av dagen. Personalkostnaden blir densamma som på en fast förskola.

Olika kommuner som idag använder mobil förskola har räknat kostnaderna på olika sätt. När Uppsala kommun köpte in sina bussar så kom de fram till att en mobil förskola nästan halverade priset jämfört med att bygga en ny lokal. Södertälje ansåg tvärtom att en mobil förskola skulle bli lite dyrare, men startade verksamheten ändå av pedagogiska skäl.

Erfarenheter från andra kommuner

De befintliga mobila förskolorna är samtliga knutna till en fast förskola, där de börjar och slutar sin dag. Ungefär klockan nio sätter sig barn och personal i förskolebussen och åker till dagens resmål. I allmänhet har man en plats, till exempel ett friluftsområde, dit man åker minst tre dagar i veckan och där barnen känner sig hemma. En till två dagar per vecka åker man till andra ställen. Restiden ska inte överstiga 30 minuter enkel väg mer än maximalt en gång per vecka.

Mat tas med från den fasta förskolan, och förvaras och värms i bussen. Det går att äta lunchen inne i bussen, men vanligtvis äter man utomhus. Klockan 15 är bussen tillbaka på den fasta förskolan, där barnen vistas tills föräldrarna hämtar dem.

I de kommuner som har mobila förskolor idag, har man organiserat arbetet på olika sätt. Några har en permanent mobil avdelning, där barnen tas in efter föräldrarnas önskemål. Samma barn- och personalgrupp utgör alltså den mobila avdelningen varje dag. På något håll finns en mobil avdelning, som arbetar i bussen fyra dagar per vecka, men den femte dagen

finns den barn- och personalgruppen inne på förskolan medan en annan avdelning utnyttjar bussen och därmed frigör lokaler. Ytterligare en variant är den förskola där samtliga avdelningar turas om att vara mobila under en period (1-2 veckor), medan övriga avdelningar finns på förskolan.

Av den information som förmedlades vid besöket i Tyresö kan man dra vissa slutsatser. Dels verkar alla vara överens om att det bästa är om en mobil förskola utgår från befintliga, fasta förskolor, och alltså inte är en egen enhet. Lämning, hämtning, mathantering med mera underlättas mycket om man är knuten till en fast enhet. En annan slutsats är att verksamheten blir bäst om den förbereds i god tid och bygger på ett genuint intresse för den mobila pedagogiken, både från personal och ledning, snarare än på ekonomiska och lokalmässiga nödvändigheter.

Några problem med att rekrytera kompetent personal, både pedagoger och chaufförer, har man inte sett på andra håll.

Funderingar i Tyresö

Då möjligheten att använda sig av mobil pedagogik som utökning av verksamheter har diskuterats i barn- och utbildningsförvaltningens ledningsgrupp, har flera olika prövade och oprövade lösningar kommit upp. Eftersom inget behov av utökning finns i dagsläget, har diskussionerna stannat på en hypotetisk nivå, men följande upplägg har förekommit i diskussionerna:

- Mobil förskola knuten till en fast förskola, med en permanent mobil avdelning. Samma barn och pedagoger utnyttjar bussen varje dag.
- Mobil förskola knuten till en fast förskola, med en mobil avdelning som utnyttjar bussen större delen av tiden, men med vissa dagar reserverade för andra grupper inom enheten. Den mobila gruppen utnyttjar då den andra gruppens lokaler.
- En buss knyts till en förskola, där olika avdelningar turas om att utnyttja den medan övriga avdelningar utnyttjar förskolelokalerna. Förskolan skulle alltså till exempel kunna ha barn inskrivna på 5 avdelningar i lokaler med plats för 4 avdelningar.
- En buss knyts till ett område med flera förskolor. Varje dag vecka skickar till exempel 3 förskolor 7 barn och en pedagog vardera med bussen. Samma barngrupp kan utnyttja bussen under en vecka eller några dagar. Varje förskola kan ha 7 barn fler inskrivna än vad lokalerna tillåter.